

за полза на Руссия, което да бжде въ ущърбъ на България. Кажете ми че съмъ наравилъ нѣщо, за да се подчини България подъ властѣта на Руссия, нека ми се каже това мое дѣйствиe. Ако наистина влиянието на руското покровителство е полезно, то рано или късно, колкото и да се попрѣчва, то само по себе си ще дойде и никакви противодѣйствия не могатъ отдалечи това. За тога азъ не съмъ никога дѣйствувалъ съ насилственни срѣдства и не съмъ ималъ желание да подчинявамъ България подъ Руссия. Това нѣщо не може да ми се приписва. Що се касае до епитета, който ми прикачи г-нъ прокурора, като ме нарѣче славянофилъ, азъ не мож да откажа, че съмъ ималъ възможность да прочета нѣкоя и друга книга за славянството и че обичамъ славянството, славянскитѣ народи; но би било смѣшно, ако ми се дава думата славянофилъ, защото тѣ, славянофилитѣ сж хора учени, образовани, а не като мене. Азъ мож само да имъ съчувствувамъ, защо да ми се дава такова название, което азъ не мож да го понеса. Азъ признавамъ тѣхнитѣ заслуги на нашия народъ, това го не отказвамъ. Вий, които сте чели внимателно българската история знаете, че първия български пастиръ, който е далъ свѣдѣния, че и ний сме сжществували като народъ политически, той е, както ви е извѣстно, праотеца на българската история отецъ Паисий въ 1762 год. Първитѣ негови бѣлѣжки сж извѣстни за нашата история. Какво казва тоя човѣкъ? Той казва, че ний сме биле народъ съ добро минало, че ний си имаме история, че ний не сме гърци и пр. Значи за да почерпимъ тия свѣдѣния по нашата история, трѣбвало е да изучимъ грѣцки и руски, за да узнаемъ за сжществуванието на нашето минало. Послѣ за да видимъ, кои сж първитѣ историци, които сж казали нѣщо за нашия народъ, за нашата история. Искамъ да кажа, че нашето възраждане се дължи на хора: русси, сърби, и пр., съ една рѣчь на славянскитѣ народи. Историцитѣ: Юрий Венелинъ и Шафарикъ сж славяни. Първитѣ наши дѣйци сж получили образованието си въ Руссия. Нашето политическо освобождение е плодъ на възстанието на Босна и Херцеговина. Ний бѣхме хора не зрѣли още, когато сърбитѣ се бияха за своето политическо възраждане. Ний, както нашето духовно, така и политическо освобождение дължимъ на славянскитѣ народи. Азъ даже нѣма да говоря за Аксакова. По-вече азъ нѣма какво да говоря за тѣзи названия и епитети, които ми прикачи г-нъ прокурора. Азъ